

เทคโนโลยี เปลี่ยนโลก

แต่มนุษย์เปลี่ยนไม่ทันโลก

Artificial Intelligence

AI ปัญญาประดิษฐ์ หรือ (AI) กำลังเข้ามามีบทบาทสำคัญในชีวิตประจำวันของมนุษย์อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้และส่งผลกระทบต่อทุกภาคส่วน รวมถึงการพัฒนาคน พัฒนาการองค์กร เช่นนั้นแล้ว AI จึงนำมาซึ่งทั้งโอกาสและความท้าทายใหม่ๆ ที่เรทุกคนต้องเรียนรู้และปรับตัว เพราะ AI ในยุคปัจจุบันมีฐานข้อมูลมหาศาล ทำให้เกิดเป็น **Smart AI** หรือความสามารถใหม่ๆ เช่น สามารถในการวิเคราะห์และพยากรณ์ข้อมูลทำให้มนุษย์สามารถเลือกการเรียนรู้ที่ตรงกับความต้องการ เพื่อการพัฒนาศักยภาพคนที่มีความสามารถต่างกันทำให้เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ยังสามารถช่วยให้เราเขียนโปรแกรมการคำนวณที่ซับซ้อนให้เป็นไปได้ด้วยความรวดเร็วและทำให้วิเคราะห์ข้อมูลในด้านต่างๆ ถูกต้องแม่นยำ นอกจากนี้ **Smart AI** ยังมีความสามารถทำงานร่วมกับมนุษย์ได้อย่างไร้รอยต่อ

Metaverse

โลกเสมือนจริง

Mเมื่อโลกเข้าสู่ยุคของเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ หรือ **Smart AI** ซึ่งนำไปสู่การพัฒนาเทคโนโลยีที่ล้ำสมัยมากขึ้น ที่เราเรียกมันว่าโลกเสมือนจริง หรือ “**Metaverse**” กำลังเป็นสิ่งที่คนทั้งโลกให้ความสนใจ และเกิดการพัฒนาอย่างรวดเร็ว โดยเทคโนโลยีขับเคลื่อนโลกเสมือนได้ก้าวข้ามขีดจำกัดเก่าๆ ออกไปหมด ทำให้มนุษย์สามารถเชื่อมต่อกับโลกดิจิทัลได้อย่างไร้รอยต่อ และสมจริงมากขึ้นสิ่งที่ถูกพัฒนาต่อเนื่องจากโลกเสมือนจริง เช่น

การลงทุน

บริษัทเทคโนโลยีชั้นนำทั่วโลกต่างทุ่มเทเงินทุนมหาศาลเพื่อพัฒนาเทคโนโลยีและแพลตฟอร์มที่เกี่ยวข้องกับโลกเสมือนจริง หรือเทคโนโลยีเลียนแบบ ตลอดจนเทคโนโลยีการตลาดสมัยใหม่ การวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่

การผสมผสานเทคโนโลยี

โลกเสมือนจริงไม่ได้เกิดจากเทคโนโลยีแบบใดแบบหนึ่งเท่านั้น แต่เป็นการผสมผสานกันของหลายเทคโนโลยีเข้าด้วยกัน เช่น **Virtual Reality (VR)**, **Augmented Reality (AR)**, **Mixed Reality (MR)**, **Blockchain**, และ **AI** ทำให้โลกเสมือนจริงมีความสมจริงและซับซ้อนสร้างบทบาทและจินตนาการมากขึ้น

เกิดการพัฒนาต่อยอดในหลากหลายอุตสาหกรรม

โลกเสมือนจริงไม่ได้จำกัดอยู่แค่ในวงการเกมส์และความบันเทิงเท่านั้นแต่ยังถูกนำไปใช้ในอุตสาหกรรมอื่นๆ มากมาย เช่น การฝึกอบรมศึกษา การจำลองสถานการณ์ทางการแพทย์เพื่อการรักษาที่แม่นยำ การค้าและการท่องเที่ยว

ชุมชนออนไลน์

เป็นตัวอย่างของโลกเสมือนจริงที่ใกล้เคียงความต้องการและเป็นพื้นที่สำหรับสร้างปฏิสัมพันธ์ของชุมชนที่ผู้คนสามารถพบปะสังสรรค์ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและดำเนินกิจกรรมร่วมกัน

การรับมือกับความเปลี่ยนแปลง

การเปลี่ยนแปลงใดๆ ในโลกย่อมเกิดผลทั้งเชิงลบและบวกตามมาเสมอ เมื่อมนุษย์พึ่งพาเทคโนโลยี AI มากเกินไป มนุษย์อาจสูญเสียทักษะบางอย่าง เช่น การคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา และโลกเทคโนโลยีก็อาจทำให้เกิดความเป็นปัจเจกบุคคล สิ่งนี้จะทำให้มนุษย์มีปัญหาในการทำงานร่วมกันมากขึ้น และการใช้เทคโนโลยี AI โดยไม่มีข้อจำกัด อาจเกิดความไม่เหมาะสม ไม่ถูกต้อง หรือใช้เทคโนโลยี AI เพื่อการเอาเปรียบผู้อื่น นำมาซึ่งปัญหาความไม่ปลอดภัย อาชญากรรม จริยธรรม การละเมิดความเป็นส่วนตัว การเผยแพร่สิ่งที่เป็นเท็จ หรืออาชญากรรมทางเทคโนโลยี

เมื่อมนุษย์ต้องการใช้ประโยชน์จากการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี มนุษย์จำเป็นต้องมีความสามารถในการรับมือกับความท้าทายเชิงลบ ที่เกิดขึ้นตามมาจากการเปลี่ยนแปลงใดๆ อย่างมีระบบคิดที่ดี เมื่อ Smart AI มีทั้งสาระประโยชน์มากมายกับมวลมนุษยชาติทั้งโลก แต่ Smart AI ก็มาพร้อมปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อทั้งการพัฒนาคน การพัฒนาสังคม ที่จำเป็นต้องปรับเปลี่ยนวิธีคิด หรือการดำรงชีวิต จนอาจทำให้มนุษย์ลืมรากเหง้าของการพัฒนาพื้นฐานทางสังคม ทำให้มนุษย์จำนวนหนึ่ง อาจมองแค่ประโยชน์ของบุคคลกลุ่มชน จนขาดศีลธรรมและวัฒนธรรมที่ยั่งยืนในการดำรงชีวิต ดังนั้น จำเป็นหรือไม่ที่มนุษย์เราต้องใช้ความสามารถทางสมองที่มีอยู่ สร้างหรือตระหนักถึง ระบบคิดพื้นฐาน หรือ (System Thinking) เพื่อใช้เป็นหลักในการดำเนินชีวิต การทำงานร่วมกับ Smart AI เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพทั้งปัญญาเรา และปัญญาประดิษฐ์

ความท้าทายในยุคปัญญาประดิษฐ์

ภาครัฐจำเป็นต้องเป็นผู้นำของการพัฒนาองค์กร บุคลากรภายใน เพื่อสร้างมาตรฐานในการพัฒนาสู่ความเป็น **Digital Government** เพราะสาเหตุสำคัญ ระบบของภาครัฐที่มีขนาดใหญ่ กลไกทางกฎหมายที่มีจำนวนมาก และซับซ้อน ภาครัฐจึงจำเป็นต้องอย่างมากที่จะต้องตระหนักถึงความสำคัญของการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง

ส่วนประชาชนทั่วไป จำเป็นต้องเข้าใจเรียนรู้ถึงระบบคิด (System Thinking) หรืออาจเรียกให้เข้าใจกันง่ายๆว่า “การคิดอย่างมีระบบ หรือ มีสติ” นั้นเอง ซึ่งต้องประกอบไปด้วย 2 หลักคิดที่สำคัญ คือ

การคิดเชิงตรรกะ หรือ (Logical Thinking)

การคิดเชิงวิพากษ์ หรือ (Critical Thinking)

เมื่อกล่าวมาถึง 2 หลักคิดนี้ มันเป็นความจำเป็นอย่างยิ่ง ที่คนทั้งสังคมจำเป็นต้องให้ความสำคัญในเรื่องของการพัฒนาระบบคิดที่กล่าวมา ให้กับคนรุ่นใหม่ตั้งแต่วัยเยาว์ เหตุเพราะการเรียนรู้เรื่องการคิดอย่างมีระบบ หรือคิดอย่างมีสติ จะช่วยเป็นฐานทางความคิด ฐานทางปัญญา ให้คนรุ่นใหม่พัฒนาตนเองอย่างมีคุณภาพ และสามารถแข่งขันด้านการพัฒนาให้กับรัฐต่างๆในโลกได้

Digital Regulator

การพัฒนากลไกรัฐสู่

Digital Regulator ในยุคที่ **Smart AI** พัฒนาไปอย่างรวดเร็ว กลไกรัฐจำเป็นต้องพัฒนาองค์กร ให้เป็นผู้ควบคุมและให้บริการประชาชนที่มีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง เหตุเพราะกลไกรัฐถือเป็นองค์กรขนาดใหญ่ มีเงื่อนไขและความซับซ้อนในการเปลี่ยนแปลงการทำงานเข้าสู่โลกดิจิทัลได้ยาก อีกทั้งยังมีปัจจัยทางกฎหมายเป็นเครื่องกำกับการทำงาน ดังนั้น รัฐและกลไกอำนาจรัฐจำเป็นต้องปรับปรุงกลยุทธ์ หรือวิธีการทำงานเชิงรุก เพื่อให้เกิดความสามารถในการอำนวยความสะดวกยุติธรรมให้ประชาชน ทั้งควบคุมและปราบปรามภัยต่างๆ ที่กระทบความมั่นคงแห่งรัฐ ดังนั้น ความจำเป็นของ **Digital Regulator** ซึ่งต้องมีองค์ประกอบที่สำคัญ ดังนี้

01

การมีฐานข้อมูลที่ทันสมัยจำนวนมาก และเข้าถึงได้อย่างมีประสิทธิภาพตลอดจนการประมวลผล

02

การพัฒนา **Smart AI Platform** ที่ตอบสนองด้านงานบริการประชาชนในทุกมิติ ทั้งยังต้องเป็น Platform ที่สามารถป้องกัน ควบคุมปราบปรามภัยทางไซเบอร์ และภัยอาชญากรรมทั่วไป เพื่อให้เกิดความมั่นคงแห่งรัฐ

03

การพัฒนาบุคลากรของรัฐ เพื่อก้าวให้ทันการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีของโลกยุคใหม่ โดยเฉพาะการปรับปรุงด้านกฎหมายจำเป็นต้องพัฒนา และสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับโลกออนไลน์ เช่น กฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล กฎหมายการค้าอิเล็กทรอนิกส์ และที่สำคัญนโยบายสาธารณะที่เกี่ยวข้องกับโลกดิจิทัล เพื่อประยุกต์ใช้ในการกำกับดูแล ความสามารถในการวิเคราะห์กฎหมาย และนำมาปรับใช้ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป

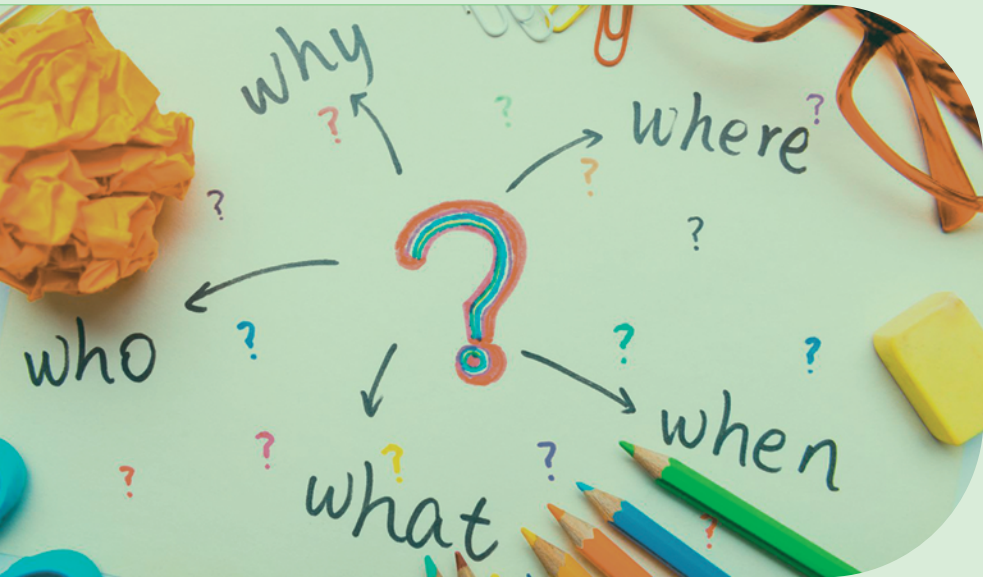
04

ต้องเป็นกลไกรัฐที่มีความโปร่งใสเป็นธรรม ซึ่งการตัดสินใจแก้ปัญหา ต้องอยู่บนพื้นฐานของหลักฐานและข้อเท็จจริงที่ชัดเจนเป็นเหตุผล สามารถตรวจสอบได้ และเปิดโอกาสให้ภาคประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ และแสดงความคิดเห็น

“การเป็น Digital Regulator ที่มีประสิทธิภาพนั้นต้องอาศัยความรู้ความสามารถที่หลากหลาย ไม่เพียงแต่ความรู้ด้านเทคโนโลยี แต่ยังรวมถึงความรู้ด้านกฎหมาย นโยบาย และทักษะในการสื่อสารและเจรจาต่อรองอีกด้วย นอกจากนี้ ยังต้องมีความเป็นกลาง ความโปร่งใส และวิสัยทัศน์ในการมองการณ์ไกล เพื่อให้สามารถกำกับดูแลโลกออนไลน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นธรรม”

Logical Thinking

การคิดเชิงตรรกะ

เราอาจเรียกให้เข้าใจง่ายๆ ก็คือ “การคิดแบบมีเหตุมีผล” นั่นเอง ดังนั้นเรื่องของการคิดเชิงตรรกะ จึงไม่ใช่สิ่งใหม่ในสังคมไทยหรือสังคมโลกแต่อย่างใด เพียงแต่ว่าเราจำเป็นต้องมาทำความเข้าใจร่วมกัน หรือมาหาเหตุผลร่วมกันเพื่อให้การคิดแบบมีเหตุมีผล ไม่เข้าใจไปคนละทาง อาจเพราะเหตุผลไม่เหมือนกัน มุมมอง หรือสถานการณ์ของสิ่งที่เห็นต่างกัน แต่หากเราใช้ตรรกะเหมือนกัน ผลลัพธ์ย่อมต้องออกมาเหมือนกัน

ดังนั้น หากมีความคิดเชิงตรรกะที่ถูกต้องก็จะช่วยให้สามารถวิเคราะห์ปัญหา แก้ปัญหา หรือมองปัญหาได้ถูกต้อง แต่หากใช้ความคิดเชิงตรรกะที่ผิด การวิเคราะห์หรือแก้ปัญหา ก็จะผิดพลาดตามไปด้วย เราจึงได้ยินสิ่งที่มีหลายคนพูดเรื่อง “ตรรกะวิบัติ” ซึ่งหมายถึงการใช้จุดเริ่มต้นของเหตุผลที่ไม่ถูกต้อง เช่นนั้นแล้วคำว่าเหตุผลจำเป็นจะต้องประกอบไปด้วย การมีความเป็นจริง การพิสูจน์ทราบ ความถูกต้อง หรือเราเรียกกันง่ายๆว่าเป็นวิทยาศาสตร์

“ขอยกตัวอย่าง ประกอบแบบง่ายๆ ดังนี้ มีคน 3 คน มีส้มอยู่ 2 ลูก หนึ่งใน 3 คนจะต้องมีหน้าที่แบ่งส้ม 2 ลูก ให้คนทั้ง 3 คน...

เราทดลองให้ตนเองเป็นคนที่ทำหน้าที่แบ่งส้ม 2 ลูกนั้น เราสามารถออกแบบคำตอบได้กี่รูปแบบ และสร้างเหตุผลมาอธิบายประกอบได้อย่างไม่มีข้อสงสัย จึงถือว่าเราสามารถคิดเชิงตรรกะ หรือมีเหตุมีผลที่ถูกต้องนั่นเอง”

Critical Thinking

การคิดเชิงวิพากษ์

เรื่องของการคิดเชิงวิพากษ์ หรือการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เป็น 1 ใน 2 ข้อ ของหลักการคิดแบบมีสติ ซึ่งหากพิจารณาให้ละเอียดการคิดแบบมีสติยังเป็นหนึ่งในคำสอนของ **องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า** ซึ่งมีการบันทึกไว้ในคัมภีร์พระไตรปิฎก เราสามารถค้นคว้าศึกษาได้ในเรื่อง **พระสูตรตันตปิฎก** ที่ว่าด้วยพระธรรมเทศนาทั่วไป แต่ในข้อนี้ขอยกตัวอย่างไปตามหลักทฤษฎีตะวันตก กล่าวคือ การคิดเชิงวิพากษ์ หมายถึงการรวบรวมข้อมูลที่ต้องการนำมาตัดสินใจ จากข้อเท็จจริงที่มีบริบทแตกต่างกัน ทั้งสภาพแวดล้อม ปัจจัยเงื่อนไของค์ประกอบรอบด้านและเป็นเหตุเป็นผล ซึ่งต้องนำข้อมูลที่ได้มาผ่านกระบวนการสังเคราะห์ 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1

Understanding กระบวนการทำความเข้าใจข้อมูล จำเป็นต้องทำความเข้าใจข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย ประกอบกับหลักฐานเชิงประจักษ์ที่แตกต่าง เพื่อเกิดความเข้าใจข้อมูลที่ละเอียด และที่มาของข้อมูลที่แตกต่างกัน

ขั้นตอนที่ 2

Analysis กระบวนการวิเคราะห์ข้อมูล เมื่อทำความเข้าใจชุดข้อมูลที่มีความแตกต่างทั้งปัจจัย และเงื่อนไข องค์ประกอบแล้ว เราจึงจะสามารถวิเคราะห์เหตุแห่งปัจจัย และผลของข้อมูลที่อาจได้ผลลัพธ์ที่แตกต่าง

ขั้นตอนที่ 3

Inference กระบวนการอนุมานข้อมูล ด้วยการตั้งคำถามเชิงโต้แย้ง การตั้งข้อสงสัย เพื่อให้เกิดความเห็นต่าง

“ขอยกตัวอย่าง ของการคิดเชิงวิพากษ์อย่างง่าย เช่น การรับฟังข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับสถานการณ์ จำเป็นต้องพิจารณาองค์ประกอบจากการตรวจสอบแหล่งที่มา และมีแหล่งที่มาหลากหลาย / หลักฐานความน่าเชื่อถือ เหตุและผล เป็นวิทยาศาสตร์ ของแหล่งข้อมูล / การเปรียบเทียบข้อมูล การอนุมาน การตั้งสมมุติฐาน เช่นนี้แล้วทำให้เราสามารถวิเคราะห์ข้อมูล และมองเห็นปัญหาได้ถูกต้อง”

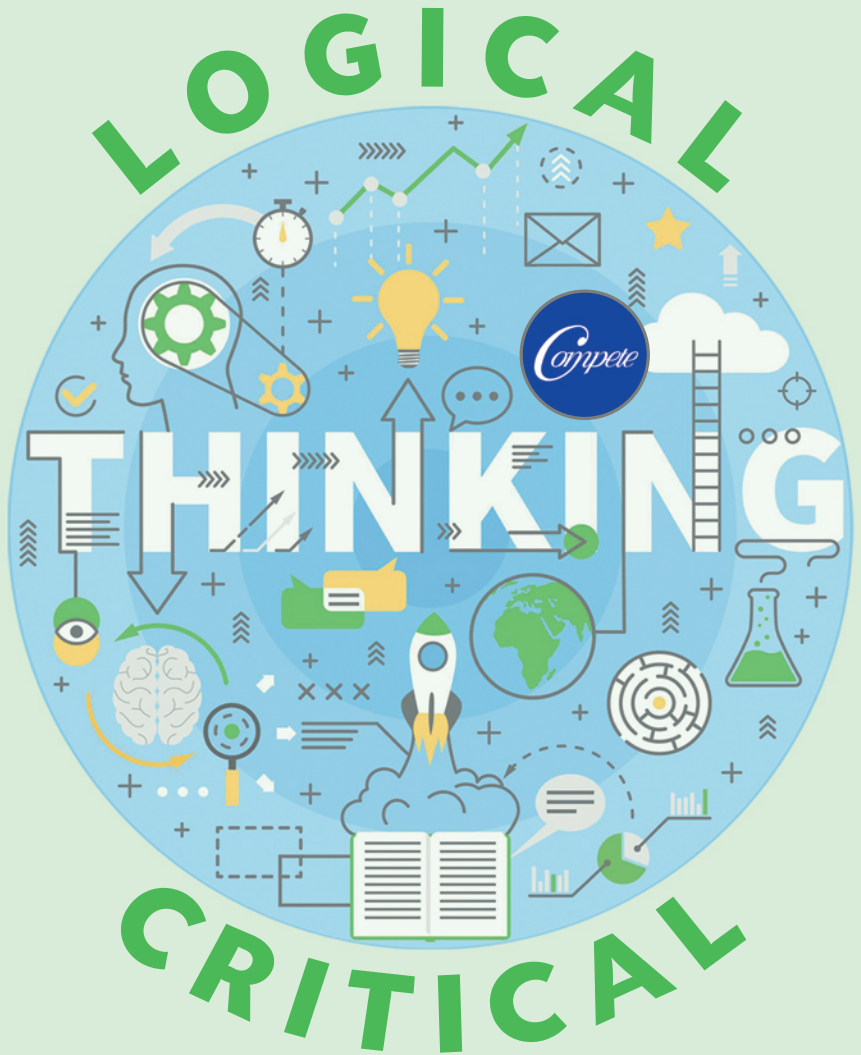
เมื่อเทคโนโลยีเปลี่ยนโลก แต่มนุษย์เปลี่ยนไม่กับโลก

สิ่งที่กล่าวมาจึงกลายเป็นปัจจัยสำคัญในการจุดริ้งการพัฒนาทั้งสังคมและมนุษย์เอง ในขณะที่เดียวกันการเปลี่ยนแปลงใดๆ ที่มนุษย์ละเลยความสนใจต่อรากเหง้าต่อประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม การพัฒนานั้นจะทำให้สังคมมนุษย์เสื่อมถอยในคุณค่าทางจิตใจ และจะนำไปสู่ความล่มสลายทางสังคม เพราะที่สำคัญเทคโนโลยีสมัยใหม่ ไม่ว่าจะล้ำสมัยเพียงใด แต่เทคโนโลยีที่เปลี่ยนไป อาจทำให้มนุษย์ละเลยเรื่องราวของ จริยธรรม ศีลธรรม หรือแม้คุณธรรมในการดำรงชีวิตของมนุษย์ในสังคมเองก็ตาม

ดังนั้น การเรียนรู้เทคโนโลยีสมัยใหม่เป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งในยุคดิจิทัล แต่การสร้างความตระหนักรู้และให้ความสนใจต่อเรื่องของระบบคิด หรือการใช้ความคิดอย่างมีสติ จะนำไปสู่การพัฒนาความคิดอย่างยั่งยืน ซึ่งหมายถึงการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีสมัยใหม่ในการพัฒนาสังคมไปพร้อมๆ การพัฒนามนุษย์เองให้มีจริยธรรมและคุณธรรมในการดำรงชีวิต

กาสกร อรรถสิขุ
เดอะ คอมพิท เทคโนโลยี

www.compete.co.th